

KATOLÍCKE NÁBOŽENSTVO

2 hodiny týždenne

povinný učebný predmet

**katolícke gymnázium – štvorročná forma štúdia
(alternatívne osnovy)**

ISCED 3A - gymnázium

vyučovací jazyk: slovenský

Charakteristika a ciele predmetu

Vyučovací predmet katolícke náboženstvo na katolíckych stredných školách je povinný výchovno-formačný učebný predmet s dvojhodinovou týždennou dotáciou počas štvorročného štúdia s možnosťou maturitnej skúšky. Vyučovanie náboženstva patrí k podstate katolíckej školy, ktorá je „miestom ľudskej a kresťanskej formácie“¹ a zodpovedá tomu, že každý „má právo v pravde a s istotou osvojiť si náboženstvo, ku ktorému patrí“.²

Predmetom vyučovania katolíckeho náboženstva sú vybrané poznatky z jednotlivých teoretických a praktických teologických disciplín v spojitosti s vedami, ktoré vstupujú do vzťahu s učivom, hlavne so psychológiou, filozofiou, etikou, estetikou, sociológiou, biológiou.

Vyučovanie predmetu na stredných školách nadväzuje na vyučovanie náboženskej výchovy na základných školách. Na strednej škole sa dáva dôraz na hlbšie a komplexnejšie porozumenie, kritické reflektovanie, aplikáciu poznatkov a vedomie vlastnej identity. Celé vyučovanie prispieva k zrelosti žiakov a dovoľuje im celistvejšie pochopiť realitu. Katolícka škola „dáva do súladu ľudskú kultúru vo svojom celku s posolstvom spásy tak, aby viera osvecovala vedomosti, ktoré si žiaci postupne nadobudnú o svete, živote a človeku“.³

So vstupom Slovenska do Európskej únie je nutné viesť k zachovaniu vlastnej kresťansko-katolíckej a kultúrnej identity a zároveň sa vo výchove zamerať aj na hodnoty iných kultúr a vzájomné chápanie. „Treba mať na zreteli, že kultúra je pre človeka a pre dozrievanie jeho ľudskej dôstojnosti, pričom je potrebné pamätať na transcendentný rozmer ľudského života.“⁴

Iným rozmerom výchovy v období globalizácie sa javí výchova k aktívnemu a zodpovednému spolužitiu, kde vzťahy násilia sú nahradené vzťahmi spolupráce vo vízii spoločného dobra.

Ciele učebného predmetu katolícke náboženstvo (ďalej len náboženstvo) vychádzajú:

- a. z cieľa katechézy: „...cieľom nie je len jednoduché stotožnenie s náboženskými pravdami, ale odovzdanie sa celého človeka Kristovi.“⁵
- b. z cieľa katolíckej školy: Predmet spĺňa výchovno-vzdelávaciu úlohu pri formovaní osobnosti v oblasti viery a jej syntézy s kultúrou a so životom.

¹ Porov. KONGREGÁCIA PRE KLERIKOV, *Všeobecné Direktórium pre katechizáciu*, Trnava 1999, bod 259.

² Porov. KONGREGÁCIA PRE KLERIKOV, *Všeobecné Direktórium pre katechizáciu*, Trnava 1999, bod 74.

³ Porov. DRUHÝ Vatikánsky koncil, deklarácia o kresťanskej výchove *Gravissimum Educationis*, bod 8.

⁴ KONGREGÁCIA PRE KATOLÍCKU VÝCHOVU, *Zasvätené osoby a ich poslanie v škole*, SSV Trnava 2004, bod 68.

⁵ KONGREGÁCIA PRE KATOLÍCKU VÝCHOVU, *Katolícka škola*, Rím 1977, bod 50. (Prekl. Profesori Gymnázia sv. Cyrila a Metóda, preklad autorizoval R. Baláž, biskup, predseda KBS pre katechizáciu a školstvo; www.kpkc.sk/data/dokumenty/22.11.2007).

Cieľom procesu výchovy a vzdelávania v danom predmete je otvárať sa Bohu, prehlbovať s ním svoj vzťah a mať plnú, uvedomelú, aktívnu účasť na živote Cirkvi a spoločnosti pre službu Božieho kráľovstva.

Predpokladom pre plnú účasť je oslovenie *celého človeka* v jeho rozumovej, emocionálnej a duchovnej oblasti a *ponuka* uceleného poznania kresťanského posolstva.

Formácia žiaka k uvedomelej účasti vyžaduje:

- uznať potrebu hľadania zmyslu vlastnej existencie,
- pochopiť a stotožniť sa s kresťanskou identitou a vedieť ju odlišiť od pseudokresťanských a nekresťanských identít,
- nadobudnúť súlad medzi vierou a vedou, vierou a kultúrou, vierou a životom,
- osvojiť si schopnosť etického úsudku a rozlišovania,
- nechať sa formovať Duchom Svätým a uznať jeho pôsobenie vo vlastnom živote, v Cirkvi a v spoločnosti,
- uznať hodnoty rodiny ako domácej Cirkvi a základnej bunky spoločnosti,
- v súlade s tradíciou Slovenska si osvojiť mariánsku úctu a národné povedomie,
- vedieť vyjadriť cez liturgické postoje svoj vzťah k Bohu.

Pod vyjadrením aktívna účasť rozumieme schopnosť:

- aplikovať nadobudnuté poznatky v praktickom živote,
- vlastným postojom *svedčiť* o prijatej viere,
- vedieť poznanú vieru sláviť a žiť v každodennom živote,
- sláviť liturgický rok v spoločenstve Cirkvi,
- čerpať silu z modlitby,
- aktívne sa zapojiť do života svojej farnosti,
- osvojiť si pravdivé chápanie slobody a jej zodpovedné prežívanie,
- prevziať zodpovednosť za seba ako jednotlivca i člena určitého spoločenstva a ochotne sa podieľať a spolupracovať na verejnom živote svojej obce, regiónu, štátu.

V koncepcii predmetu katolíckeho náboženstva rátame aj s výchovným pôsobením celého školského prostredia na katolíckych gymnáziách a s výchovným vplyvom na iných predmetoch. K jednotlivým témam sú priradené aj prierezové témy, ktoré sa môžu priradiť. Návrh týchto osnov kladie patričný dôraz na kognitívnu stránku výchovno-vzdelávacieho procesu tak, aby to zodpovedalo charakteru školy, akou je katolíckeho gymnázium a malo významný vplyv na celkový profil absolventa katolíckeho gymnázia.

Výchovné a vzdelávacie stratégie

Vyučovanie katolíckeho náboženstva sa neobmedzuje na aplikáciu vlastných metód vzdelávania, ale používa všetky dostupné prostriedky, ktoré sú výsledkom bádania súčasných hraničných pedagogických vied. Rozdielnosť potom spočíva v špecifickom pohľade viery a vo vlastnej vízii zrelosti človeka osvetlenej Božím zjavením a prežívanej v spoločenstve. Vyučovací proces je podriadený princípom korelácie, inkarnácie a vernosti Bohu i človeku.

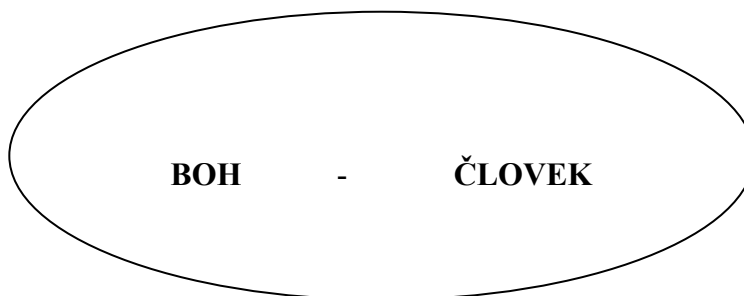
Náboženstvo je nielen súhrnom právd, ktoré treba veriť, ale životným štýlom, ktorý vedie k prežívaniu viery v konkrétnom každodennom živote. Zároveň však každodenný život hľadá inšpiráciu vo viere. Tento vnútorný súlad medzi životom a vierou sme nazvali princípom **korelácie**. Pedagogické metódy podriadené tomuto princípu vedú žiakov k väčšej kvalite života, prežívaného v slobode a zodpovednosti, kde kritériom života žiakov je Ježiš Kristus – jeho osobnosť a náuka.

Princíp **inkarnácie** osvetľuje celú činnosť Cirkvi, nemenej dôležitý je i pre vyučovanie náboženstva. Vtelenie Božieho Syna je jav, ktorý v sebe ukrýva veľké poslanstvo pre človeka, ale taktiež aj pre pedagóga. Boh sa stal človekom, Božie slovo prehovorilo ľudskými slovami. Nevýslovný, neuchopiteľný, nepochopiteľný, neviditeľný, transcendentný Boh v Ježišovi Kristovi prijal ľudskú tvár a spôsob každodenného života. Boh sa stal podobný človekovi vo všetkom okrem hriechu. Z hľadiska procesu edukácie tento jav vedie pedagóga k nasledovaniu. Učiteľ sa skláňa k žiakovi, prehovorí jeho vlastnými slovami, čiže použije pre žiaka zrozumiteľnú reč na hovorenie o veciach nezrozumiteľných.

Ježiš neohlasuje iba slovami, ale používa i gestá a znamenia, hovorí celým svojím životom. Jeho slová sa tak stávajú skutkom, slová osvetľujú znamenia a znamenia potvrdzujú pravdivosť slov. Cieľom tejto metodológie teda je prilákanie k Ježišovi Kristovi ako k tomu, ktorý je Cestou, Pravdou a Životom.

Princíp **dvojitej vernosti Bohu i človeku** nám dáva odpoveď, na ktorej strane stojí Boh. Je proti človeku a jeho seberealizácii? Boh je vždy na strane človeka, sám sa stal človekom a pritom neprestal byť Bohom. Existujú rôzne metódy výučby, ktoré prijali za svoj stred napr. problém (problemsolving), človeka (antropocentrický prístup), doktrínu (dogmatický prístup) a pod.

Princíp vernosti Bohu i človeku má však dva stredy zároveň.

Dôležitou a náročnou úlohou pri edukačnom procese je:

- preklenúť rozdielnosť reči (slovník, štýl, vkus, mentalita, senzibilita) mladých a Cirkvi;
- vytvorenie výchovného spoločenstva. Z psychologického hľadiska je pre mladých, ktorí si utvárajú svoj svetonázor a zaujímajú vlastné, osobné stanovisko k predkladaným hodnotám viery, dôležité potvrdenie v rovesníckej skupine. Výrazný vplyv na mladého človeka v oblasti viery má prijatie alebo neprijatie rovesníkmi. Prihovárame sa za to, aby na hodinách bol vymedzený dostatočný časový priestor na komunikáciu osobných postojov a presvedčení a aby sa na hodinách vytvárala atmosféra úcty k názorom iných, kde nie je strach a nedôvera;
- výber vhodných a rôznych vyučovacích metód, ktoré nielen motivujú žiaka, ale ho aj aktivizujú v procese výchovy a vzdelávania, vedú ho k poznaniu a analýze prameňov viery, k spolupráci s učiteľom a k tvorivému angažovaniu sa v kresťanskom živote.

Samotné vyučovanie náboženstva musí byť práve na katolíckej škole podporované celkovým duchom školy: či už výchovným pôsobením všetkých pedagógov v duchu evanjelia, organizovaním duchovných obnov pre žiakov i učiteľov, spoločnou účasťou na slávení sv. omší, spontánne modlitbové stretnutia, letné tábory, tvorivé dielne, atď.

Osobitne treba spomenúť úlohu rodiny, ktorá je prvá zodpovedná za odovzdávanie viery, ktorá má napomáhať, aby prehĺbené poznatky z hodín náboženstva mohli byť uvádzané do praktického života. Všeobecne pri výchove, ale najmä v tejto oblasti je veľmi potrebná spolupráca s rodičmi, aby dospievajúci mladý človek bol jednotne usmerňovaný a aby jeho hodnotový systém bol rovnako stvárňovaný.

Podobne je potrebné, aby vyučovanie náboženstva v škole bolo prepojené so životom vo farnosti ako miestnej Cirkvi. Tu má vyústiť konkrétne angažovanie sa do života, animátorstvo, charitatívna činnosť... Farnosť je takisto miestom, kde sa majú žiaci pripravovať na sviatosť birmovania.

Obsah učiva

Nevyhnutný obsah učiva je vymedzený nasledujúcimi tematickými jadrami⁶, ktorých cieľom je vyjadriť a zachovať kritérium celistvosti podania kresťanského posolstva. Tematické jadrá sledujú líniu učenia Katolíckej cirkvi, tematické celky však zohľadňujú prepojenie teológie a pedagogiky s prihliadnutím na špecifiká vývinových charakteristík osoby žiaka. Tieto tematické jadrá sa nachádzajú v osnovách priamo ako samostatné tematické celky, alebo sú ich súčasťou.

Vzhľadom na charakter predmetu katolícke náboženstvo niektoré tematické jadrá sa nachádzajú vo viacerých tematických celkoch, napr. liturgia Cirkvi je v tematických celkoch: Sviatosti uvádzania do kresťanského života, Múdrost' života, Mravnosť ako odpoveď človeka, Zákon a láska, Povolanie k manželstvu, Povolanie k zasvätenému životu a ku kňazstvu, Modlitba ako zdroj sily pre naplnenie svojho poslania.

Tematické jadrá sú:

1. Veľkosť a otázky človeka
2. Sväté písmo
3. Vyznanie kresťanskej viery. Šesť hlavných právd
4. Božie zjavenie a viera. Najsvätejšia Trojica
5. Boh – Otec
6. Ježiš Kristus
7. Duch Svätý
8. Panna Mária
9. Cirkev
10. Iné kresťanské cirkvi
11. Vybrané kapitoly z dejín Cirkvi
12. Sviatosti
13. Liturgia Cirkvi
14. Modlitba
15. Morálka človeka, čnosti
16. Božie a cirkevné prikázania
17. Sociálna náuka Cirkvi
18. Povolania v Cirkvi
19. Rodina ako domáca Cirkev
20. Kresťanstvo a iné svetové náboženstvá
21. Deštruktívny vplyv siekt

⁶ Pojem tematické jadrá je preklad talianskeho výrazu „nuclei tematici“, ktorý sa nachádza v talianskych cirkevných dokumentoch a nemožno ho stotožniť s pojmom tematický celok.

Základná štruktúra osnov v súlade s dokumentom kongregácie pre katolícku výchovu *Náboženský rozmer výchovy na katolíckej škole* (Rím, 1988) sleduje dve nasledujúce línie:

1. a 2. ročník	Línia uceleného spôsobu podania kresťanského posolstva
3. a 4. ročník	Línia uceleného spôsobu podania kresťanského života

Obsah učiva je štruktúrovaný tak, že poznatky z jednotlivých teologických disciplín sa prelínajú a tvoria jeden celok podľa poradia:

- a) človek – Boh: na začiatku sú umiestnené témy, ktoré vychádzajú zo situácie človeka a vedú k poznaniu Boha.
- b) viera – život: prvý a druhý ročník kladú väčší dôraz na vieroučný charakter, tretí a štvrtý na charakter morálny, pretože sa nám morálny život javí ako dôsledok prijatia určitých hodnôt prostredníctvom viery a duchovného života a oba tieto charaktery sa počas celého štúdia vhodne prelínajú a dopĺňajú tak, aby bolo žiakom zrejmé vyústenie vierouky do praktického života a mravouka aby bola teoreticky zdôvodnená.⁷

V rozvrhnutí tém pre jednotlivé ročníky vidíme jasnú a prehľadnú štruktúru:

- *Prvý ročník* začína uvažovaním o človeku ako náboženskej bytosti a pokračuje témami, ktoré majú rozvíjať rozmer osobnej viery (človek a jeho viera).
- V *druhom ročníku* je nosnou témou spoločenstvo ako miesto, kde sa prežíva viera.
- V *treťom ročníku* je kladený dôraz na život ako odpoveď viery.
- V *štvrtom ročníku* sa konkretizuje život podľa viery v povolání.

Vnútrotným stavebným prvkom každej témy je dôraz na vyváženosť, ktorého realizáciu zobrazuje nasledujúca schéma:

Koncepcia osnov zahŕňa v sebe potrebné pedagogické a psychologické aspekty, výchovu k manželstvu a rodičovstvu a vedie k schopnosti nachádzať ucelené odpovede na nastolenú problematiku.

⁷ Pozri prílohy č.1 a 2.

Prehľad tematických celkov

ročník	témy	odporúčaná dotácia v hodinách	hlavné línie
1.	1. Veľkosť a otázky človeka	8	V I E R O U Č N A
	2. Náboženstvá - miesta stretnutia Boha a človeka	2	
	3. Božie zjavenie a viera	15	
	4. Ježiš Kristus	14	
	5. Duch svätý	7	
2.	6. Cirkev		
	7. Sväté písmo - Tradícia – Magistérium		
	8. Sviatosti uvádzania do kresťanského života		
	9. Eschatológia		
	10. Vybrané kapitoly z dejín Cirkvi		
	11. Svetové náboženstvá a sekty		
3.	12. Múdrosť života		M O R Á L N A
	13. Božie volanie človeka k šťastiu		
	14. Mravnosť ako odpoveď človeka		
	15. Čnosti		
	16. Zákon a láska		
4.	17. Ľudské spoločenstvo		
	18. Človek - sociálna bytosť		
	19. Povolanie k manželstvu		
	20. Povolanie k zasvätenému životu a ku kňazstvu		
	21. Modlitba ako zdroj sily pre naplnenie svojho poslania		

Obsah tematických celkov

1. Veľkosť a otázky človeka

Všeobecná charakteristika

Tematický celok *Veľkosť a otázky človeka* je zaradený na začiatku prvého ročníka. Poskytuje dost priestoru pre prirodzené zoznámenie sa učiteľa s novými žiakmi aj spoznanie sa žiakov navzájom. Toto počiatočné utváranie vzťahov je dobrým pozadím pre vvedenie žiakov do otázok o zmysle života, ktoré sprevádzajú každého človeka. Ich vek je vekom otázok. Kladú rôzne otázky a zamýšľajú sa nad rôznymi ponukami odpovedí (odpovede vedy, techniky, svetonázorov, náboženstiev).

Kľúčové pojmy

Tajomstvo človeka, svetonázor, hranice vedy a techniky, trojrozmernosť človeka, sebaopoznanie, identita, zmysel života, hľadanie Boha.

Ciele

Všeobecný cieľ: Spoznať, že podstatné otázky človeka môžu byť úplne zodpovedané len v Bohu.

Špecifické ciele:

	kognitívne	afektívne	psychomotorické
A. Situácia človeka	<ul style="list-style-type: none">- vysvetliť, že človek je tajomstvo- vymedziť hranice vedy pri riešení otázok človeka- uznať potrebu hľadania zmyslu vlastnej existencie	<ul style="list-style-type: none">- byť vnímavý, citlivý na tajomstvo človeka a jeho otázky- položiť si otázku identity: <i>kto som?</i>- a otázku zmyslu: <i>načo som?</i>- vedieť žasnúť- pôsobiť na svoje presvedčenie a postoje	<ul style="list-style-type: none">- sformulovať svoje otázky a verejne ich vyjadriť
B. Kresťanské posolstvo	<ul style="list-style-type: none">- zdôvodniť hodnotu osoby ako bytosti milovanej Bohom	<ul style="list-style-type: none">- nadobudnúť zmysel pre spirituálny rozmer človeka	<ul style="list-style-type: none">- identifikovať sa s osobnou hodnotou seba ako Božieho stvorenia
C. Požiadavky pre život	<ul style="list-style-type: none">- obhájiť potrebu chváliť Boha za dar života	<ul style="list-style-type: none">- mať lásku a úctu voči sebe a druhým	<ul style="list-style-type: none">- osvojiť si modlitbu chvály- realizovať kresťanské posolstvo v živote

Hlavné témy: (8 hodín)

1. Človek je tajomstvo
2. Človek, ako trojrozmerná bytosť
3. Kto som ja – poznávanie seba
4. Kto som ja – charakteristika obdobia dospievania
5. Odpovede vedy
6. Svetonázorové systémy a odpovede náboženstiev
7. Poznávanie Boha
8. Boh je tajomstvo

Doplňkové témy (na prehĺbenie):

Kto som ja – temperament a charakter
Kto som ja – charakteristika obdobia dospievania
Náboženská obnova

Prierezové témy:

Osobnostný rozvoj, sebapoznávanie a poznávanie iných

1. Osobnosť človeka (osobnostné vlastnosti, postoje, hodnoty, motivácia, aspirácie, temperament)
2. Obraz seba, identita seba
3. Sebavedomie a sebadôvera
4. Postoje a hodnoty
5. Motivácia a aspirácie
6. Temperament a spôsoby reagovania v rôznych situáciách

2. Náboženstvá – miesta stretnutia Boha a človeka

Všeobecná charakteristika

Náboženstvá odpovedajú na otázky človeka. Podrobná charakteristika náboženstiev je vyhradená pre druhý ročník. Ťažisko tohto celku je v hľadaní odpovede na otázky: Prečo sú ľudia náboženský? Aký význam majú náboženstvá pre život človeka?

Kľúčové pojmy

Náboženstvo, religionistika, náboženské prejavy, predsudok, tolerancia, fundamentalizmus.

Ciele

Všeobecný cieľ: Rozpoznať potrebu náboženstiev ako prejav spirituálneho rozmeru človeka.

Špecifické ciele:

	kognitívne	afektívne	psychomotorické
A. Situácia človeka	- odvodiť základnú charakteristiku náboženstiev	- oceniť hodnotu náboženstiev - prekonávať prípadné predsudky voči náboženstvám	- formovať návyk otvorenosti a tolerancie pri diskusiách
B. Kresťanské posolstvo	- vedieť vysvetliť spoločnú potrebu náboženstva u kresťanov i nekresťanov	- osvojiť si postoj úcty ku kresťanstvu	
C. Požiadavky pre život	- zdôvodniť potrebu náboženstiev pre súčasného človeka a uviesť argumenty	- osvojiť si postoj úcty k iným náboženstvám a ich hodnoty	

Hlavné témy: (2 hodiny)

1. Náboženstvá ako odpovede na otázky človeka
2. Čo je náboženstvo. Prejavy náboženstva a jeho pôvod.

Doplňkové témy (na prehĺbenie):

Cesty vedúce k poznaniu Boha
Poznávanie Boha - dôkazy
Potreba náboženstva v súčasnosti

Prierezové témy:

Človek a jeho svet, umenie a kultúra

- listina základných práv a slobôd, náboženská sloboda
- Charta OSN, Dohody o ľudských právach,

3. Božie zjavenie a viera

Všeobecná charakteristika

Celok ponúka priestor pre ďalšie kladenie si otázok. Predmetom nášho záujmu sa v tomto prípade stáva tajomstvo Boha. Boh ide v ústrety človekovi, vedie s ním dialóg ako s priateľom, čoho svedectvom je predovšetkým Sväté písmo. Podrobnejšie skúmanie Písma je vyhradené pre druhý ročník, ale už v tomto celku je potrebné žiakov uviesť do práce so Svätým písmom. Sprostredkujeme im poznanie Boha ako Stvoriteľa a Záchrancu a vedieme ich k slobodnej odpovedi na Božie zjavenie, ktorá umožňuje spoločenstvo Boha a človeka.

Kľúčové pojmy

Boh: biblické obrazy Boha, zjavenie: stvorenie, dejiny spásy, viera, Sväté písmo: Starý a Nový zákon, inšpirácia, neomylnosť.

Ciele

Všeobecný cieľ: Spoznať Božie zjavenie ako sebadarovanie Boha a vieru ako slobodnú odpoveď človeka.

Špecifické ciele:

	kognitívne	afektívne	psychomotorické
A. Situácia človeka	<ul style="list-style-type: none">- vysvetliť ako Boh komunikuje s človekom- špecifikovať možnosti stretnutia sa s Bohom	<ul style="list-style-type: none">- položiť si otázku o existencii Boha a reagovať- obhájiť názor, že komunikácia medzi Bohom a človekom je možná	<ul style="list-style-type: none">- prezentovať jednu z možností nájdenia Boha formou referátu, diskusie...
B. Kresťanské poslanstvo	<ul style="list-style-type: none">- charakterizovať kresťanstvo ako zjavené náboženstvo- vysvetliť pojem, dôvod a spôsob zjavenia- charakterizovať Sväté písmo a základné biblické pojmy	<ul style="list-style-type: none">- otvoriť sa voči zjavujúcemu sa Bohu- mať úctu k Svätému písmu	<ul style="list-style-type: none">- vedieť sa orientovať a pracovať so Svätým písmom a s biblickým atlasom
	<ul style="list-style-type: none">- objasniť dejiny Izraela ako dejiny spásy	<ul style="list-style-type: none">- povzbudiť sa v dôvere voči Bohu, ktorý sa stará o svoj ľud, vnímať duchovnú hodnotu	
	<ul style="list-style-type: none">- vedieť zosúladiť vieru v stvorenie s poznatkami v oblasti prírodných vied	<ul style="list-style-type: none">- vedieť žasnúť nad krásou stvorenia	
C. Požiadavky pre život	<ul style="list-style-type: none">- vysvetliť vieru ako dar pre každodenný život- uviesť príklad, že nejasnosti vo viere sú nevyhnutnou súčasťou rastu vo viere	<ul style="list-style-type: none">- prevziať zodpovednosť za proces dozrievania vo viere	<ul style="list-style-type: none">- vedieť zostaviť vlastné „krédo“ paralelné s Krédom Cirkvi

Hlavné témy: (15 hodín)

1. Pojem Zjavenie. Božia iniciatíva a jej charakteristika.
2. Sväté Písmo, rozdelenie, inšpirácia, neomylnosť
3. Zjavenie Boha v Starom Zákone
4. Stvorenie sveta, evolúcia
5. Stvorenie človeka ako muža a ženy
6. Stvorenie sveta neviditeľného, anjeli
7. Prvotný hriech, existencia zla vo svete
8. Dejiny spásy, ľudské dejiny ako miesto stretnutia s Bohom
9. Vyvrcholenie Božieho zjavenia v Ježišovi Kristovi
10. Tajomstvo Najsvätejšej Trojice
11. Cirkev a Božie zjavenie
12. Cieľ Božieho Zjavenia - sebadarovanie Boha
13. Viera ako odpoveď človeka na Zjavenie

Doplnkové témy (na prehĺbenie):

Zjavenie ako stretnutie s Bohom
Predstavy Boha
Vlastnosti Boha v Starom Zákone
Jednota Božieho Zjavenia
Pohľad vedy na pôvod sveta
Ochrana prírody a ľudského života
Psychosociálne rozdiely medzi mužom a ženou
Úkon a jednota viery

Prierezové témy:

Človek a príroda

stvorenie sveta, človeka:

ochrana života na zemi

pitná voda, ochrana vodných zdrojov všeobecne a pred účinkami

zánik života znemožňovaním fotosyntézy (jadrová zima).

Vznik života - nebezpečenstvo zániku života na Zemi.

zdravie a pohyb

negatívny vplyv drog a liekových nápojov na fyzickú zdatnosť, pohybovú výkonnosť,

psychickú odolnosť a vývoj organizmu,

Výchova k manželstvu a rodičovstvu a etike intímnych vzťahov

Rozprávať sa so žiakmi a žiačkami o psychologických a sociálnych aspektoch partnerstva,

manželstva, vychovávať ich k osobnej zodpovednosti a k príprave na manželstvo

a rodičovstvo. *Viesť žiakov k zodpovednosti postarať sa o rodičov v starobe.*

4. Ježiš Kristus

Všeobecná charakteristika

V súvislosti s predchádzajúcimi celkami hovoríme o Kristovi ako o tom, kto odhaľuje naplno tajomstvo Boha a zároveň tajomstvo človeka. On miluje celého človeka, ponúka Božie kráľovstvo ako naplnenie v láske a zjavuje Boha tým najdokonalejším spôsobom. Z uvedeného môžeme usúdiť, že táto téma je bod, ku ktorému predchádzajúce témy smerujú a nachádzajú v nej skutočné prehĺbenie.

Kľúčové pojmy

Historický Ježiš, evanjelium, Božie kráľovstvo, zázrak, podobenstvo, kríž, vykúpenie, spása, zmŕtvychvstanie, Boží Syn, Kristus, Mária – Ježišova matka.

Ciele

Všeobecný cieľ: Osvojiť si poznanie Ježiša Krista ako historickej osobnosti a Božieho Syna, ktorý nám naplno zjavuje Boha, prehĺbiť svoj vzťah k nemu a prijať spásu.

Špecifické ciele:

	kognitívne	afektívne	psychomotorické
A. Situácia človeka	<ul style="list-style-type: none">- vymenovať a charakterizovať biblické a mimobiblické dokumenty o Ježišovi Kristovi- predstaviť osobu Ježiša Krista v historickom, politickom, geografickom a náboženskom kontexte	<ul style="list-style-type: none">- nadobudnúť dôveryhodnosť v Ježiša ako historickej osobnosti- prijať evanjeliá ako spoľahlivé pramene o živote Ježiša Krista	<ul style="list-style-type: none">- prejaviť zručnosť v orientácii na mape Palestíny- identifikovať sa s potrebou verejne prejaviť svoju príslušnosť ku Kristovi a realizovať ju v aktivitách života
B. Kresťanské posolstvo	<ul style="list-style-type: none">- charakterizovať úlohy a postavenie Ježišovej matky- vysvetliť hlavné poslanie Ježiša Krista- objasniť hlavné príčiny odmietnutia Ježiša a opísať ukrižovanie- vysvetliť význam Ježišovej smrti pre nás a osvojiť si pojem spása- obhájiť dôležitosť zmŕtvychvstania pre kresťanstvo- uviesť hlavné vieroučné pravdy o Ježišovi	<ul style="list-style-type: none">- rozpoznať svoje osobné pozvanie obnoviť svoj vzťah s Bohom a s ľuďmi- oceniť dar nového života, ktorý nám ponúka Kristus a zaujať aktívny postoj k svojej spásu- rozvíjať svoje kresťanské presvedčenie	
C. Požiadavky pre život	<ul style="list-style-type: none">- učiť sa vyznať svoju vieru v Krista- zaujať stanovisko k ľuďom na okraji spoločnosti podobné Ježišovmu postoju	<ul style="list-style-type: none">- vychádzať v pohľade na život z viery v Ježiša Krista- rozpoznať výzvu žiť hodnoty Božieho kráľovstva- odmietnuť všetko, čo je v rozpore s Božím kráľovstvom	

Hlavné témy: (14 hodín)

a) Historická otázka o Ježišovi Kristovi

1. Dokumenty o Ježišovi Kristovi
2. Historický vývoj evanjelií
3. Ježiš, človek svojej doby

b) Život a učenie Ježiša Krista

4. Ježiš ohlasuje Božie kráľovstvo
5. Ježiš učí v podobenstvách
6. Ježišove zázraky
7. Ježišova identita

c) Vyvrcholenie Ježišovho života

8. Umučenie a smrť
9. Tajomstvo vykúpenia
10. Zmŕtvychvstanie Ježiša Krista

d) Ohlasovanie prvých kresťanov, prvé koncily, formovanie náuky, bludy

11. Ježiš Kristus, Syn Boží vo viere prvých kresťanov

Doplňkové témy (na prehĺbenie):

Ježiš Kristus - Boží Syn, dogmy prvých storočí
Mária – Ježišova matka
Dnešná doba a Ježiš Kristus
Ježiš Kristus v liturgii – Vianoce, Veľká noc

Prierezové témy:

Mediálna výchova

Porovnanie postavy Ježiša Krista v novodobej filmografii

Umenie a kultúra

Zobrazovanie Ježiša Krista v umení

5. Duch Svätý

Všeobecná charakteristika

Tematiku Tretej božskej osoby žiak pochopí induktívne, postupom od prirodzených obrazov k náboženským definíciám. Spozná ju z biblických prejavov zjavenia sa Ducha Svätého ako ustavične prítomného a účinkujúceho v Cirkvi, svätcoch...

Kľúčové pojmy

Duch, Duch Boží v Svätom písme a v učení Cirkvi, účinkovanie Ducha: dary, ovocie, charizmy.

Ciele

Všeobecný cieľ: Rozpoznať pôsobenie Ducha Svätého v každodennom živote a nechať sa ním formovať.

Špecifické ciele:

	kognitívne	afektívne	psychomotorické
A. Situácia človeka	- uviesť príklady bežného použitia slova "duch" a jeho obsah	- vnímať, spoznávať a prekonávať prekážky pôsobenia Ducha Svätého	- vytvárať spoločenstvá otvorené na pôsobenie Ducha Svätého
B. Kresťanské posolstvo	- vyjadriť vlastnými slovami chápanie Božieho Ducha v Starom zákone a v Novom zákone - vysvetliť účinkovanie Ducha Svätého v Cirkvi	- na základe Skutkov apoštolov a životov svätcov vnímať pôsobenie Ducha Svätého dnes a citlivo na neho reagovať	
C. Požiadavky pre život	- uviesť súvislosti medzi životom v Božej milosti a pôsobením Ducha Svätého - charakterizovať dary, ovocie, charizmy a služby Ducha Svätého	- mať osobný vzťah s Duchom Svätým	

Hlavné témy: (7 hodín)

1. Vedomie a skúsenosť ducha. „Ruach“ v Starom zákone
2. Mená a symboly Ducha svätého
3. Duch Svätý vo Svätom Písme
4. Duch Svätý a Cirkev
5. Dary, ovocie, charizmy Ducha Svätého

Doplňkové témy (na prehĺbenie):

Zoslanie Ducha Svätého. Účinky Ducha Svätého
Pôsobenie Ducha Svätého vo mne
Obnova v Duchu Svätom

Prierezové témy:**Umenie a kultúra**

Symboly Ducha Svätého v umení

Skúsenosť obrazovej meditácie

Gospelová hudba ako prejav darov Ducha Svätého

Záver

Tento návrh učebných osnov z predmetu katolícke náboženstvo pre gymnázia so štvorročným štúdiom zriadených Katolíckou cirkvou bol spracovaný na základe učebných osnov z tohto predmetu odsúhlasených Ministerstvom školstva Slovenskej republiky dňa 2. 10. 2007 po číslom CD-2007-11092/22798-1:096 a schválených Konferenciou biskupov Slovenska 9. 10. 2007 č.j. K560/2007-SKBS. Pri tvorbe učebných osnov ŠVP pre ďalšie ročníky by sa malo prihliadať na vyššie uvedené učebné osnovy, aby sa zachovala celková koncepcia vyučovania náboženstva na katolíckych gymnáziách. (viď príloha č.1 a č. 2. vo vyššie uvedených osnovách vydaných Komisiou pre katechizáciu a školstvo KBS v roku 2007).

Na základe podnetu KPKC spracovali:

Mgr. RNDr. Mária Latáková – sr. Miriam OSU

Mgr. Peter Ikhardt

Mgr. Adrián Baračka